

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT
Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Cluj
Editura Tipo MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 - ISSN-L 2734 - 6889

1

Războiul - trecut, prezent, viitor (I)

Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT

După câte știu, prima definiție complexă dată războiului aparține lui Sun Tzî, cu 450 de ani înainte de Hristos, și care arăta că scopul acestuia viza: „distrugerea adversarului”. Toate însemnările istorice, de la părintele istoriei încoace, urmăresc obținerea „aurului și argintului”, cum îl lămurea Platon, prin vocea lui Socrate pe Glaucon, chestiunea că mintea părăsește ideea fie voit, fie vrăjit de bani, fie silit! Îmbrățișarea altei opinii decât cea pe care singur ți-ai format-o reprezintă echivalența unui furt. Cu alte cuvinte punerea problemei e chestiunea care ne interesează în demonstrarea temei războiului. Din toate timpurile „raptul” sau furtul, de toate felurile, a mânat satisfacerea poftelor, de la păcatul prim al mărunții interzis, la ultimele manifestări de violență, pildele sunt fabuloase, diverse și imaginate de mintea umană sofisticată.

Reguli și neregulile războiului. Având ca prim obiectiv distrugerea adversarului, neregulile erau mai degrabă regulile războiului. Învingătorii scriind de regulă istoria, vinovăția aparținând, cu regularitate, învinșilor, prăduiți după bunul plac al învingătorilor. Șirul exemplilor umplu istoria omenirii. Vom apela la câteva exemple din perioada contemporană, legate de ultimele două conflagrații mondiale.

Primul război mondial a început sub un pretext, care a fost atât de mult mediatizat încât în mod propagandistic popoarele au fost lămurite de necesitatea morală a „răzbunării” unei crime (cea de la Sarajevo, a prințului Ferdinand, moștenitor al coroanei Habsburgice), pretext care în fapt ascundea ordinea mondială stabilită la Viena la 1815 - ajustată prin războaie cu scopuri limitate Crimeea - Unirea Principatelor române 1859 - Unificarea Germaniei 1870 - războiul ruso-turc 1878/1879 - și poziționarea Marilor Imperii - Anglo-saxon și Francez, Habsburgic, Țarist, German, Otoman, în cele două tabere pentru asigurarea supremației economice, după 1914!

Războiul prim mondial, catalogat ca unul de poziție, cu taberele beligerante față în față, cu lupta pe poziții fortificate, avea să aducă și unele noutăți, ca de pildă folosirea aviației, parașutiștilor, blindatelor și a gazelor toxice pe câmpul de luptă. Armamentul greu de artilerie, armele automate, cu bătaie și cadență de tragere mare au determinat pierderi extrem de mari. Pentru a feri localitățile de pierderi, fie că acestea erau evitate, fie că acestea, de regulă, se predau. În acest punct vom exemplifica cu trei cazuri.

Invazia, era justificată de beligeranți după interesele părții care o practica. Așa de pildă nemții consideră invazia Belgiei, ca o metodă prin care a căzut teritoriul pradă lor, altfel îl foloseau ca avantaj francezii. Formalitățile au avut darul de a masca operațiunea violentă germană pentru justificarea ultimatumului dat Belgiei care a trecut de la promisiuni și garanții la amenințare în cazul că se-ar fi arătat „dușmănoasă” armele urmau a decide. Și fără a aștepta vreun răspuns s-au arătat la porțile Liège, cu „ploaia de declarații”. Împăratul Wilhelm avea să se adreseze armatei chemând-o la apărarea Patriei în contra dușmanilor de „jur-împrejur”, contra cărora să lupte ca eroi, iar poporul german, chemat a susține

Cetatea Cavalerilor

Imperiul neînvins de când s-a unit (1870)!, „căci sabia trebuie să decidă, căci e vorba a fi sau a nu fi”¹ în confruntarea cu dușmanii care conturbă pacea.

Când nemții au atacat și cucerit Luxemburgul, cu toate că înainte cu câteva ore declarase să respecte neutralitatea Belgiei, rând pe rând, localități treceau sub steag german, fapt pentru care s-a cerut ajutor Franței și Angliei la 40 de ore de la declanșarea ofensivei, până au ajuns la porțile Liège unde au întâmpinat rezistența celor 25 de mii de luptători. Fortăreața fluviului Meusa și rezistența fortificațiilor le-a dat ofensiva celor 3 Corpuri de Armată îndărăt timp de 3 zile. Rezistența, organizată pe 3 linii, s-a bazat atunci pe tineri voluntari de 17-20 de ani, mergând de la atacuri de infanterie, cavalerie și artilerie, la luptă corp la corp, soldate cu grămezi de cadavre. Pentru

Deutsche Maschinengewehrabtlg.

îngroparea morților s-a cerut armistițiul. Se zice că acest răgaz al rezistenței a fost suficient pentru mobilizarea armatei belgiene. Pentru vitejie orășenilor le-a fost conferită Legiunea de onoare franceză.

După cucerirea orașului Liège, o parte din trupele germane s-au îndreptat spre Bruxelles, unde, potrivit relatărilor germane, primarul Max al orașului, cu delegație de deputați a ieșit în fața trupelor cu steagul alb și a cerut să fie cruțat orașul. De îndată a început exodul populației spre localitățile vecine. Asigurându-se că orașul va fi cruțat primarul a înălțat „steagul alb” pe clădirea primăriei, oferind asigurarea liniștei populației și faptul că nu vor fi manifestări ostile. De la comandant cerea în schimb să nu ordone represalii și să nu oblige pe nimeni să trădeze.

Această informație italienii au răspândit-o astfel: „o armată germană enormă a înfrânt pe belgieni, care se retrag în grupuri mici”, în timp ce primarul Adolphe Max, le-a ieșit în întâmpinare ca să trateze cu ei pentru a evita orice neplăceri. El a ținut să precizeze că legile războiului silesc agresorul să nu silească populația a fi călăuză, sau să de informații militare și cele legate de Patrie. Cum aceleași reguli interziceau atingerea familiilor, onoarei și vieții private religioase. Orice abuz trebuia adus la cunoștința primarului, iar marelui comandant din zonă. Cei 200.000 de soldați au defilat 5 ore prin tot orașul, apoi să pretindă 200 milioane contribuție de război pentru oraș, față de cele 60 de milioane de la Liège, apoi deasupra turnului au înălțat steagul german.

Ca o primă concluzie se desprinde faptul că propaganda folosea orice de informație, cât de cât credibilă, pentru a glorifica, a spori efectul moral al taberei și a înfrânge voința adversarului. Locuitorii priveau cu mirare dar și curioși să vadă trupele germane, menținându-și discreția asupra secretului. Sursele franceze laudau orice foc de armă tras de belgieni care încetinea înaintarea germană spre Franța. Izvoarele engleze marșau pe eroismul luptelor, dar atrăgeau atenția asupra inutilității „ucidării cetățenilor pașnici”. Despre importanța militară a orașelor care s-au predat, presa aducea diverse amănunte, iar despre administrație că au preluat-o germanii împreună cu edilii vechi.

În această atmosferă de aparentă liniște oficialii germani au surprins lumea cu anunțul unei **pedepse**, aplicată orașului Louvain, Tilemont (de lângă Bruxelles), pentru că –potrivit versiunii germane – trupele au fost atacate pe la spate de o mulțime armată, susținută de civili, care fusese pașnici până atunci, deodată, prin surprindere, trăgeau de la ferestre, din pivnițe și acoperișurile caselor asupra coloanelor germane, producându-se o mare învâlmășeală². La mijlocul acțiunii fuseseră prins și generalul comandant Leman, salvat de un subaltern și bine primit în casa unui civil.

¹Războiul popoarelor, nr. 6/1914, p. 106

² Idem nr. 9/2014, revistă redactată de Ion Gorun

Adevărul era vânturat conform interesului fiecărei tabere. Orice cucerire era un triumf. Orice înaintare era copleșitoare ca număr, dotare. Doar coifurile nemțești luceau în bătaia soarelui. Controlul la care erau supuși civilii care se mișcau printre trupe era atent exercitat. Regula era făcută de ocupant, toți trebuia să i se supună. „Am fost atacați și de civili, așa că patrulele noastre pe cei prinși cu arma în mâini i-au trecut prin glonț”³.

Înțelegerea războiului de atunci avea percepție diferită. Un soldat relatează faptul despre începerea marșului care, după câteva zile de călătorie pe calea ferată, au debarcat într-o gară, primiți cu mâncare și cafea de locuitori, apoi după un scurt răgaz de o oră și jumătate, s-au pus în marș iar până seara, trecând peste baricadele ridicate în drum, au atins granița belgiană. Acolo, intrând în Battist, căpitanul le-a ordonat: „spargeți ușile”!, și așa s-au găzduit la o cârciumă, numai că după câteva ore santinelele și patrulele au fost atacate de civili. Așa au fost împușcați mai mulți civili prinși cu arma în mână. În altă localitate au fost primiți cu focuri de la ferestre, iar caii împușcați, fiind nevoiți a abandona bagajele grele. Au scotocit casele iar cei prinși „executați fără mult proces”, femeile și copii au fost alungați, după care „am dat foc caselor, de ardea tot satul”⁴. Luptele au fost aprige pe măsură ce se apropiau de linia frontului, după „curățarea fiecărei case”, cetățuia ridică steagul alb. Dar nici așa somnul nu era fără de teamă să nu fim atacați, căci la apel lipseau și dintre noi, îngrijorare care cuprinsese pe toți.

Pentru operația ofensivă o problemă deosebită o reprezenta aprovizionarea și reîmprospătarea luptătorilor, urmarea salturilor de artilerie cu ceea ce în acea epocă se numea „trenul regimentar”. O parte din necesarul de hrană pentru oameni și animalele de tracțiune, în special, se procura prin rechizițiile din zona de luptă, de la autorități și populația civilă.

Serviciul de intendență al armatei franceze, de pildă, avea nevoie să asigure 2,5 milioane de guri pe zi! Pe baza planurilor operative planificate. „Furnicile armatei”, cum erau numiți făceau această deservire zilnică în convoaie bine gândite și păzite, prin care milioanele de porții de pâine, conserve, nutreț și animale vii ajungeau până la forturile din linia întâia, după cum erau cerute în condițiile în care de sus zepelinuri-le aruncau bombe, avioanele urmăreau coloanele, iar artileria bara drumurile. În teorie, buna învoire, în teren prioritate avea interesul armatei, fără prea multe discuții, iar civilii înțelegeau ca o datorie a lor pentru contribuții.

Mai toți ofițerii intendenți, doctori în drept, urmau cursul legal în dispozițiile date. Dar, peste urma și controlul contabil. Și ce te faci, și cum mai drămuiești când rația zilnică a unui soldat consta în: 750 g. pâine, sau 500g. pesmet, 375 g. carne proaspătă, sau 200g. afumătură, slănină, salam, conservă de carne, 125 g. orez, 250g. legume, sau 1500g. cartofi, (substituiți în parte) 25 g. cafea prăjită, 3 g. ceai, 17 g. zahăr,

TOVARAȘI DE LUPTĂ. – Soldat francez ridicând și apărând un soldat englez rănit.
DESEN ALEGORIC DE I. SCOTT.

³ Idem, nr.8/2014, p. 113

⁴ Ibidem, p. 120

25g. sare. Porția putea fi sporită în țara inamică, conform ordinului generalului comandant, ajungând la o greutate totală de 1,1 kg/zi om.

Pentru un batalion erau necesari zilnic: 2 boi, sau 5 porci mari, sau 18 viței sau oi, iar pentru hrana cailor 6 kg. ovăz, 2,5 kg. fân și 10,5 kg paie. Toată hrana caldă pentru trupă se prepara în „bucătăriile de câmp”, trasă cu cai, cu două cazane ce aveau aproximativ 200 l ciorbă și 70 l cafea(ceai), care avea loc în coloana de marș după carele de muniție. La fel erau organizate și brutăriile de câmp, și depozitele mobile.

Mutăm frontul spre est, la un episod din luptele nemților, cu Divizia 11 bavareză, comandată de generalul Von Knöeusel (cel pe care-l vom găsi și în fața Diviziei 11 Infanterie, pe valea Jiului, începând din 1916), de la Przemysl, și din zilele care au urmat la finele lunii mai 1915, într-o zonă fortificată cu trei linii pe care se apărau cu îndârjire rușii.

4

Prințul moștenitor Carol al Imperiului austro-ungar, la un picnic - 1916

Transport armament samarizat